

розказувати про це, адже це буквально 1,5% із тих, що стосуються сексуального насильства. Часто в таких випадках жінки починають виправдовувати своїх кривдників, говорячи «я ж жінка, це мій обов'язок. Якщо я в шлюбі, то я маю займатись статевим актом, навіть якщо мені не хочеться. Крім того, це питання стосується такого стереотипу «раз одягла міні і прийшла на дискотеку, значить не проти поїхати до мене додому», «сама у всьому винна», оскільки особа все рівно має уточнити чи згоден/згодна інша особа [3, 4].

Тож, підсумовуючи, хочеться зазначити, що дані зміни у нашому законодавстві впливають позитивно на наше суспільство, хоча й поступово. Підняття даного питання серед населення та винесення його на загальні маси допоможе ще кращому його розумінню та консенсусу між партнерами. Адже скоєння статевого акту без згоди однієї зі сторін можна кваліфікувати як зґвалтування у певних випадках. А в подальшому й до руйнування психологічного стану особи, що в свою чергу може привести до трагічних наслідків. Тому не слід ігнорувати та уникати існування даного поняття, адже незнання не звільняє від відповідальності.

Література

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 02.03.2021 № 1292-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

2. Пилипюк С. Згода на секс: що змінюється в Кримінальному кодексі? URL: <https://www.the-village.com.ua/village/city/asking-question/280733-sex-consent>

3. Новели кримінального законодавства України щодо відповідальності за секс-делікти: окремі проблемні аспекти. URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/novely-kryminalnogo-zakonodavstva-ukrayiny-shhodo-vidpovidalnosti-za-seks-delikty-okremi-problemni-aspekty/>

4. Саковська А. За згодою сторін? Як зміниться секс українців після нового закону. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/yak-zminytsya-sez-ukraintsiv/29704911.html>

УДК 343.195(043.2)

Коргунова Г.М., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського рівня),
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Ланцедова Ю.О., к.ю.н., доцент

УЧАСТЬ ПРИСЯЖНИХ У СУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Суд присяжних являє собою ефективний правовий інструмент для оздоровлення всієї існуючої судової системи та підвищення рівня судової

влади в державі. Інститут суду присяжних є важливим елементом побудови всієї системи судового провадження за умови, якщо сама процедура функціонування буде врегульована та забезпечена на належному рівні.

Питання розвитку інституту суду присяжних у кримінальному провадженні на різних етапах його діяльності набувають особливої актуальності та потребують більш детального й глибокого дослідження. В нашій країні триває законодавче реформування всіх гілок влади, у тому числі судової, з метою удосконалення забезпечення прав та свобод людини і громадянина [1].

Статтею 124 Конституції України встановлено, що народ безпосередньо бере участь у здійсненні правосуддя через народних засідателів і присяжних. Судочинство провадиться суддею одноособово, колегією суддів чи судом присяжних (ст. 129 Конституції України). Вказані положення Основного закону визначили вектор подальшої законотворчої діяльності у напрямі створення і правового забезпечення функціонування суду присяжних. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» та Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України) закріпили організаційні основи та процесуальний порядок здійснення правосуддя судом присяжних.

Утім, аналіз законодавчої моделі суду присяжних та практики застосування цієї процесуальної форми дозволяють констатувати недосконалість чинного законодавства в цій частині, існування *de-facto* форми участі народу у здійсненні правосуддя, яка за своєю правовою природою не є судом присяжних, а крім передбаченого порядку відбору присяжних майже нічим не відрізняється від суду за участю народних засідателів, що раніше був передбачений законодавством України. Цим обумовлюється актуальність дослідження провадження в суді присяжних в Україні, яке має здійснюватися у комплексі із аналізом правової природи суду присяжних, з'ясуванням його сутнісних ознак та існуючих у світі правових моделей [2].

Відповідно до ч. 1 статті 63 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» присяжним є особа, яка у випадках, визначених процесуальним законом, та за її згодою вирішує справи у складі суду разом із суддею або залучається до здійснення правосуддя. Згідно зі ст. 65 Закону України «Про судоустрій та статус суддів»: присяжним може бути громадянин України, який досяг тридцятирічного віку і постійно проживає на території, на яку поширюється юрисдикція відповідного окружного суду, якщо інше не визначено законом [3].

В Україні запроваджено суд присяжних у складі лише однієї колегії, без розподілу на суддів факту та суддів права. Згідно з ч. 3 ст. 31 нового КПК України кримінальне провадження в суді першої інстанції щодо

злочинів, за вчинення яких передбачено довічне позбавлення волі, здійснюється колегіально судом у складі трьох професійних суддів, а за клопотанням обвинуваченого – судом присяжних у складі двох професійних суддів та трьох присяжних.

Ефективність функціонування інституту присяжних безпосередньо залежить від якісного складу осіб, які його реалізують. Корпус присяжних є своєрідним соціальним «зрізом» суспільства, у якому віддзеркалюються всі його вади і переваги і який перебуває у безпосередній залежності від стану правової культури громадян держави. Це не виключає вірогідності потрапляння до лави присяжних людей з низькими моральними якостями.

Необхідність відбору найкращих представників суспільства, здатних прийняти справедливе рішення, вимагає встановлення низки обмежень щодо участі громадян в якості присяжних. Інший шлях – це підвищення загального культурного рівня всього населення країни, що дозволить скоригувати відсоток потрапляння до суду присяжних осіб, життя яких співвідноситься з законами природи [4].

У правовому забезпеченні існує багато невирішених питань та недоліків функціонування цього інституту, зокрема встановлені певні обмеження: присяжні беруть участь лише у кримінальних справах, за вчинення яких передбачено довічне позбавлення волі; тільки на рівні суду першої інстанції; за клопотанням обвинуваченого (одного із обвинувачених у кримінальних провадженнях стосовно кількох обвинувачених).

Але участь представників народу в здійсненні правосуддя слід визнати як одну з форм народовладдя. Присяжні є «чесною і совістю суспільства» і судові рішення, прийняті з їх участю, вважатимуться співтовариством найбільш правомірними і справедливими. До такої системи правосуддя буде непохитна довіра від громадськості.

Таким чином, суд присяжних необхідно розглядати як один із інститутів громадянського суспільства, що дозволяє реалізувати закріплене в Конституції України право громадян на участь у здійсненні правосуддя, як одного з проявів їх права на участь в управлінні справами держави. І як свідчить практика, класичне пояснення необхідності інституту присяжних повинне полягати у захисті громадянина від свавілля державних органів та право на суд рівними собі. При цьому, присяжні насамперед повинні керуватися совістю та своїм баченням реалій суспільного життя, а не жорсткими рамками норм права.

Література

1. Лисюк Ю.В. Суд присяжних в Україні: шлях до відродження. *Юридичний науковий електронний журнал «Повітряне і космічне право»*. 2015. № 1. С. 200-212.

2. Солодков А.А. Теоретичні основи та практика здійснення провадження в суді присяжних в Україні. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Національний юридичний університет імені Я. Мудрого*. 2016. № 4 (13). С. 36-48.

3. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 черв. 2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>

4. Оверчук С.В. Становлення інституту присяжних в умовах набрання чинності кримінальним процесуальним кодексом України. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. 2012. № 2 (6). С. 235-248.

УДК 343.9 (043.2)

Костенко М.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Грекова Л.Ю., завідувач навчально-наукової
криміналістичної лабораторії

КОРУПЦІЙНА СКЛАДОВА ВИБОРЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сьогодні в Україні і в усьому світі гостро постає проблема хабарництва, підкупності, лобіювання чужих інтересів за рахунок проведення нечесних виборів, що зачіпає як довиборчу компанію, так і безпосередньо сам виборчий процес.

У двадцять першому столітті питання корупційності піднімається на різних рівнях, залежно від форми правління в державі, правлячої партії та менталітету народу в цілому. Так, у деяких країнах за корупцію прямо передбачені жорсткі покарання, які є не лише болючими для особи, але й мають яскравий приклад для інших, наприклад – відрубання кінцівок, а в інших питанню корупції можуть приділятися лічені хвилини на брифінгах політиків.

Корупційні злочини вчиняються в різних галузях функціонування суспільства, проте, на нашу думку, корупція, що пов'язана саме з виборчою системою на рівні держави, є не просто злочинним наміром однієї людини чи зацікавленої групи осіб, але й знехтуванням думок та прагнень цілого народу.

Корупція у виборчому процесі на державному рівні вирізняється своєю масштабністю. Оскільки за короткий проміжок часу у злочинців, яких наразі називають «корупціонерами», з'являється можливість лобіювати особисті права та інтереси у злочинний спосіб шляхом зловживання владою, службовим становищем, підкупу, або іншими злочинними способами. І від цього явища не застрахована жодна країна, адже завжди є ті, хто не задоволені політичним становищем, або прагнуть